

8. Кролар Ж. Ф. Модель мотивації SABONE [Електронний ресурс] / Ж. Ф. Кролар – Режим доступу: <http://www.glossostav.ru>
9. Маслоу А. Мотивация и личность / Абрахам Маслоу ; пер. с англ. – 3-е изд. – СПб. : Питер, 2007. – 352 с. – (Серия «Мастера психологии»).
10. Мескон М. Х. Основы менеджмента / М. Х. Мескон, М. Альберт, Ф. Хедоури; пер. с англ. – М. : Дело, 1992. – 702 с.
11. Менеджмент і маркетинг: навчальний посібник / В. І. Перебийніс, Л. М. Бойко, В. В. Писаренко та ін.; за ред. В. І. Перебийніса. – Полтава : ФОП Говоров, 2007. – 344 с.
12. Статт Д. Психология потребителя / Дэвид Статт ; пер. с англ. С. Егорова, Б. Орлова. – СПб.: Питер, 2003. – 446 с.: ил. – (Серия «Практическая психология»).
13. Федько Н. Г. Поведение потребителей : учебное пособие / Н. Г. Федько, В. П. Федько – Ростов-на-Дону : Феникс, 2001. – 352 с. - (Серия «Учебники и учебные пособия»).
14. Фоксол Г. Психология потребителя в маркетинге / Г. Фоксол, Р. Голдсмит, С. Браун ; пер. с англ. под ред. И. В. Андреевой. – СПб. : Питер, 2001. – 352 с. – (Серия «Маркетинг для профессионалов»).
15. Ядин Д. Международный словарь маркетинговых терминов / Д. Ядин ; пер. с англ. под науч. ред. В. М. Савченко, Е. Е. Козлова. – Днепропетровск : Баланс Бизнес Букс, 2007. – 608 с.

УДК 330.322:336.7

Кобушко І.М.,
к.е.н, доцент, доцент кафедри фінансів
Сумський державний університет

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ОЦІНКИ ВЗАЄМОЗВ'ЯЗКУ ІНВЕСТИЦІЙНОГО ТА ФІНАНСОВОГО РИНКІВ

Постановка проблеми. Невід'ємною складовою глибокого теоретичного осмислення засад функціонування будь-якого ринку є визначення його місця та ролі в економічній системі країни. Інвестиційний ринок, органічно доповнюючи фінансове середовище, вбирає в себе найбільш прогресивний інструментарій фінансового ринку, переносить його властивості на суміжні сектори народного господарства і таким чином значно розширює можливості економічного зростання в цілому.

Розвиток інструментів ринку, його структури та розмірів призводить до переміщення капіталів у галузі з найбільшою нормою прибутку, сприяє ефективному зосередженню капіталів та прискоренню їх перетікання, їх виробничому інвестуванню в економіку [1]. Тому інвестиційний ринок виконує відтворювальну функцію, реалізація якої сприяє перебудові структури економіки та, в кінцевому рахунку, досягненню високої ефективності виробництва за допомогою набору інвестиційних інструментів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідження теоретичних основ функціонування інвестиційного ринку та його місця у структурі фінансового ринку країни в цілому посідають чільне місце у наукових працях як вітчизняних, так і зарубіжних вчених: В.В. Корнєєва, А.А. Котукова, А.А. Пересади, І.П. Мойсеєнка, Т.А. Васильєвої, О.Д. Вовчак, О.А. Кириченка, С.А. Єрохіна, В.М. Шелудько, В.П. Унінець-Ходаківської, І.О. Бланка, Дж.М. Розенберга та інших.

В західних наукових колах виокремлюють два головні підходи до визначення сутності інвестиційного ринку, характерною особливістю яких є виділення переважаючого механізму трансферту капіталу або переважних форм чи напрямків інвестиційної діяльності. Згідно з першим підходом інвестиційний ринок ототожнюється з фінансовим ринком в цілому та належить до так званої європейської моделі його розуміння. Другий підхід (американська модель) передбачає віднесення до одного синонімічного ряду фінансового ринку та ринку цінних паперів (фондового ринку) з огляду на домінування в цих країнах інвестування у цінні папери.

Позитивні елементи зарубіжного досвіду доцільно реалізувати у вітчизняних дослідженнях для обґрунтування розвитку інвестиційного та фінансового ринків.

Постановка завдання. Мета даної статті полягає у систематизації теоретичних концепцій розгляду інвестиційного ринку, а також обґрунтуванні доцільності їх застосування у вітчизняних реаліях розвитку фінансової системи.

Виклад основного матеріалу дослідження. Зарубіжні дослідники до однієї з найбільш релевантних функцій фінансового ринку відносять «ефективний розподіл накопичень між кінцевими споживачами» [2]. Таким чином, узгодження інтересів інвестора та власника інвестиційних ресурсів відбувається найбільш оптимально (з найменшими витратами) саме на фінансовому ринку.

Лоренс Дж. Гітман, Майкл Д. Джонк [3], наголошуючи на системоутворюючій ролі фондових бірж у розвитку інвестиційних процесів в країні, розділяють фінансовий ринок на кілька складових: ринок акцій, ринок облігацій та ринок опціонів. На думку вказаних авторів, під інвестиційним процесом слід розуміти «механізм зведення разом тих, хто пропонує гроші (мають тимчасово вільні кошти), з тими, хто виявляє попит (відчувають потребу в них). Обидві сторони зазвичай зустрічаються в фінансових інститутах (банки, ощадно-кредитні асоціації) або на фінансовому ринку» (рис. 1).

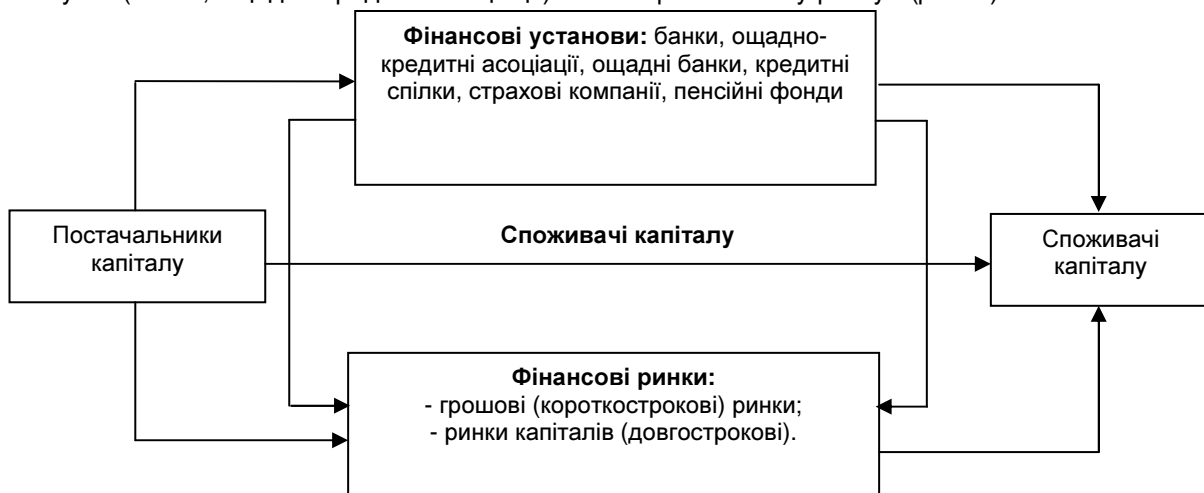

Рис. 1. Структура інвестиційного процесу

М.Ю. Маковецький [4] вважає, що інвестиційний процес слід трактувати більш ємко та комплексно, ніж інвестиції або інвестування, оскільки він передбачає чітку взаємодію всіх учасників інвестиційної діяльності. Це досягається існуванням визначених норм і правил, насамперед, закріплених законодавчо, які регламентують інвестиційний процес в цілому та взаємовідносини його учасників зокрема.

Отже, результативність функціонування інвестиційного ринку проявляється у створенні ринкового механізму вільного (хоча і певною мірою регульованого) перетікання інвестиційних ресурсів у найбільш ефективні галузі господарювання. «Фінансово не опосередковані» об'єкти вкладення капіталу – нерухомість, земля, права користування, інтелектуальна власність тощо – значно збагачуються на інвестиційному ринку за рахунок використання цінних паперів та інших фінансових інструментів.

Класичний структурний розподіл фінансового ринку передбачає існування двох ланок: ринку грошей і ринку капіталів [5; 6]. При цьому ринок грошей є сферою, де безпосередньо можна купити гроші, і функціонування даного ринку забезпечується, насамперед, кредитною системою – сукупністю кредитних установ, які здійснюють концентрацію тимчасово вільних грошових коштів та їх надання в кредит. У свою чергу кредитна система включає дві частини: банківську систему і небанківські кредитні установи (ломбарди, каси взаємодопомоги, кредитні спілки тощо). Банківська система по суті є ядром кредитної системи й складається з двох рівнів: рівня центрального банку та комерційних банків.

Друга ланка фінансового ринку – ринок капіталів – є сферою торгівлі не лише грошима, але і правом власності. При цьому інструментами ринку капіталів є спеціальні цінні папери – акції, крім того, до ринку капіталів належать середньо- та довгострокові кредитні зобов'язання. Акції та інші цінні папери, що не дають права власності, зокрема й ті, що випускаються державою, формують ринок цінних паперів, за допомогою якого здійснюється швидкий і ефективний перерозподіл капіталу між окремими суб'єктами господарювання, галузями, регіонами і країнами. Причому на відміну від сфери державних фінансів, де подібний перерозподіл має певні ознаки суб'єктивізму (насамперед мова йде про Державний бюджет), перерозподіл через ринок цінних паперів завжди має об'єктивний характер, тому що визначається критеріями ефективності використання фінансових ресурсів [5].

Таким чином, структуру фінансового ринку можна розглядати, по-перше, за формою фінансових ресурсів як ринок грошей (ринок короткострокових боргових зобов'язань) і ринок капіталів (ринок фінансових інструментів, що відображають права власності і довгострокових боргових зобов'язань) та, по-друге, за організацією торгівлі – кредитний ринок та ринок цінних паперів [2; 7; 8].

Аналіз різних науково-методичних підходів до розгляду внутрішнього устрою фінансового ринку свідчить, що його структура є складною і досить неоднорідною, але в розглянутих дослідженнях найчастіше зустрічаються в тій чи іншій інтерпретації категорії «грошовий ринок» та «ринок капіталу», причому в структурі останнього, як правило, фігурує ринок цінних паперів з певними варіаціями та обмеженнями [4; 9; 5; 10; 11] (рис. 2).

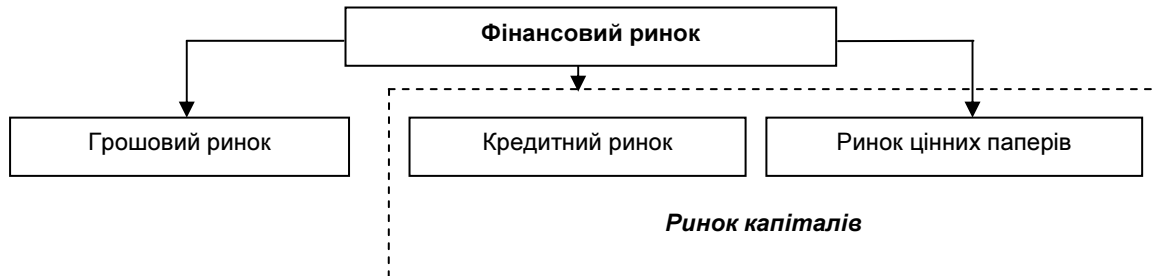

Рис. 2. Структура фінансового ринку за строками обігу фінансових інструментів [10]

Досліджуючи структуру фінансового ринку, Школьник І. О. в своїй роботі [12] досить повно відображає об'єкти фінансового ринку, однак також не передбачає виокремлення сегментів інвестиційного ринку. Зокрема, автор виділяє такі ринкові одиниці:

- валютний ринок, об'єктом на якому є національна та іноземна валюта, що може широко використовуватись для здійснення платежів. При цьому необхідно зазначити: золоті та пам'ятні монети, що не знаходяться в обігу як засіб платежу, не є валютою;
- депозитний ринок, на якому відбуваються операції, пов'язані з придбанням фінансового активу, що є засобами нагромадження;
- кредитний ринок, який дозволяє залучати необхідні фінансові ресурси безпосередньо від кредитора до позичальника на умовах терміновості, повернення та платності;
- ринок цінних паперів, який у свою чергу складається із ринку боргових цінних паперів та ринку акцій. На ринку боргових цінних паперів обертаються цінні папери, що передбачають наявність певного графіка платежів за відсотками, а також графіка погашення основної суми боргу. Як правило, боргові цінні папери поділяються на короткострокові з терміном погашення до 1 року та середньо- і довгострокові з терміном погашення більше 1 року;
- ринок похідних фінансових інструментів, об'єктом якого є контракти форвардного типу та опціонні контракти.

С. Москвін [13], намагаючись деталізувати межі поширення інвестиційного ринку у структурі фінансового, підкреслює, що його виокремлення має надважливе значення для вдосконалення державного регулювання інвестиційного процесу та зумовлюється дією наступних факторів:

1. *Мета державного регулювання.* Головним наслідком фінансової кризи, на думку автора [13], є макроекономічний дисбаланс: сплюснення обсягу світового ВВП при зменшенні споживання та заморожуванні перетворення заощаджень в інвестиції. Всі держави, в тому числі й Україна, зацікавлені в економічному розвитку через збільшення інвестування, але кожна держава визначає найбільш пріоритетні сегменти та сектори інвестиційного ринку, які заходи необхідно здійснити, щоб не тільки захистити, але й заохотити інвесторів проводити вкладення у певні активи, як запобігти диспропорціям на інвестиційному ринку, які інвестиційні інститути потрібно дати можливість утворювати та яким вони мають відповідати вимогам. Сукупність таких положень належить до категорії «державна інвестиційна політика», а її здійснення є безпосередньою метою регулювання національного інвестиційного ринку.

2. *Поведінка інвесторів,* які переслідують мету заробити через певний період часу більше, ніж це можливо в даний момент. Інвестора цікавить, від якого активу (основних фондів, нематеріальних активів, фінансових інструментів, корпоративних прав) генерується більший прибуток. Якщо об'єктом регулювання проголошується «фінансовий ринок» або «ринок ЦП», то такі ринки не включають всі види інвестиційних активів. Якщо об'єктом регулювання є «ринок фінансових послуг», регулювання підміняється наглядом, що зараз має місце в українській практиці. Тобто саме діяльність інвесторів об'єднує всі сегменти інвестиційного ринку в єдине ціле [13].

3. *Специфіка інвестиційних посередників.* Автор вважає, що на інвестиційному ринку мають функціонувати універсальні інвестиційні інститути з виключними видами діяльності за аналогією з банками на грошово-кредитному ринку. Це обумовлює необхідність не тільки регулювання інвестиційного ринку, тобто встановлення загальних вимог і правил, але й здійснення нагляду за діяльністю інвестиційних інститутів [13].

Тенденція до методичного відособлення інвестиційного сегменту від фондового ринку (ринку цінних паперів, кредитного ринку тощо) вітчизняними дослідниками [14, 15, 16] є цілком виправданою,

що пояснюється не лише відсталістю фінансової системи України як об'єкта аналізу. Досить важливе значення у цьому питанні відіграє факт неможливості обмежити весь процес інвестування рамками єдиного продуктового набору чи асортименту послуг, які пропонують суб'єкти інвестиційного ринку, і, відповідно, єдино можливої схеми акумуляції та перетворення інвестиційного капіталу (рис. 3).

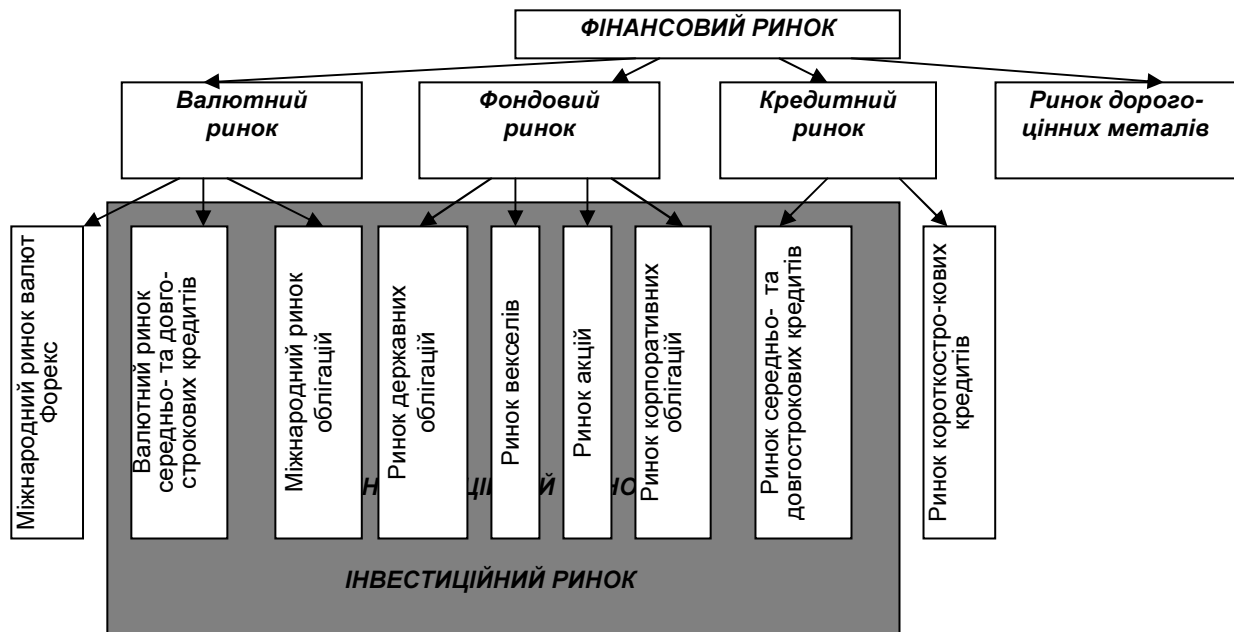

Рис. 3. Місце інвестиційного ринку в структурі фінансового ринку

На нашу думку, однією з головних передумов вказаної категоріальної невизначеності в наукових колах є недосконалість вітчизняного фінансового законодавства, згідно з яким поняття «інвестиційний ринок» та «ринок інвестиційних послуг» не отримують належного обґрунтування, хоча під час аналізу нормативних актів чітко простежується намагання законодавців окреслити функціональні та інституціональні межі даних категорій.

Так, стаття 92 Конституції України [17], вживаючи в одному переліку фінансовий, грошовий, кредитний та інвестиційний ринки, фактично зрівнює їх статус та значимість для життєздатності національної фінансової системи, хоча ринок фінансових послуг, згідно з Законом України «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг» [18], включає до свого складу, серед іншого, ринок інвестиційних послуг.

Виділення інвестиційного та грошово-кредитного ринків в якості окремих сегментів є обґрунтованим, оскільки об'єктом реалізації на грошовому ринку є власне гроші, а на інвестиційному ринку гроші виступають лише в ролі засобу перерозподілу інвестиційних ресурсів. Слід підкреслити, що з погляду об'єкту торгівлі інвестиційний ринок лише частково входить до складу фінансового ринку – в межах проведення операцій з фінансовими інструментами.

На думку Т.А. Васильєвої [15], сфера інвестиційного ринку охоплює, поряд з сегментом об'єктів фінансового інвестування, ринок об'єктів реального та інноваційного інвестування. С. Москвін [13] підкреслює важливість нефінансової складової інвестиційного ринку, яка визначає його положення у фінансовій системі загалом (рис. 4).

Оскільки процес інвестування, на думку багатьох авторів, допускає залучення фінансових ресурсів як на короткостроковій (фінансові активи з терміном обігу менше одного року), так і довгостроковій основі (фінансові активи з терміном обігу більше одного року), то окреслення меж інвестиційного ринку в складі фінансового, на нашу думку, є досить умовним. Наприклад, вітчизняні законодавці, відносячи до об'єктів інвестування «цільові банківські вклади» [19], не виділяють чітких термінів здійснення таких депозитних операцій.

Зокрема, І.О. Бланк [14] дотримується думки щодо недоцільності представлення інвестицій лише в якості довгострокових капітальних вкладень, позаяк короткострокові інвестиції можуть займати значну частку інвестиційного портфеля вітчизняних суб'єктів ринку. Саме до таких вкладень належать, серед іншого, короткострокові фінансові вкладення в облігації, депозитні сертифікати з періодом обертання до одного року. Вказані напрямки розміщення ресурсів дозволяють інвесторам зменшити ризики, що особливо є актуальним у періоди фінансової турбулентності та економічних спадів.

Виходить, що грошовий ринок (в розумінні такого ринку як ринку короткострокових запозичень) також є складовою інвестиційного ринку. Поряд із цим слід підкреслити необхідність розрізнення

інвестування у приріст оборотних активів компанії та поточні витрати, призначені для обслуговування операційних процесів на підприємстві. У першому випадку фінансові ресурси створюють підґрунтя для подальшого розширення діяльності фірми, а в другому вони є лише технічними засобами для обслуговування поточних операцій. В роботі [14] зазначається, що не весь накопичений підприємством запас капіталу використовується виключно в інвестиційних цілях. Частина грошового або іншого капіталу зважаючи на вимоги ліквідності являє собою форму страхового резерву, який забезпечуватиме ритмічність господарської діяльності, платоспроможність та ін., зберігаючи пасивну форму. Інвестиції ж, на противагу цьому, слід розглядати як найбільш активну форму використання накопиченого капіталу.

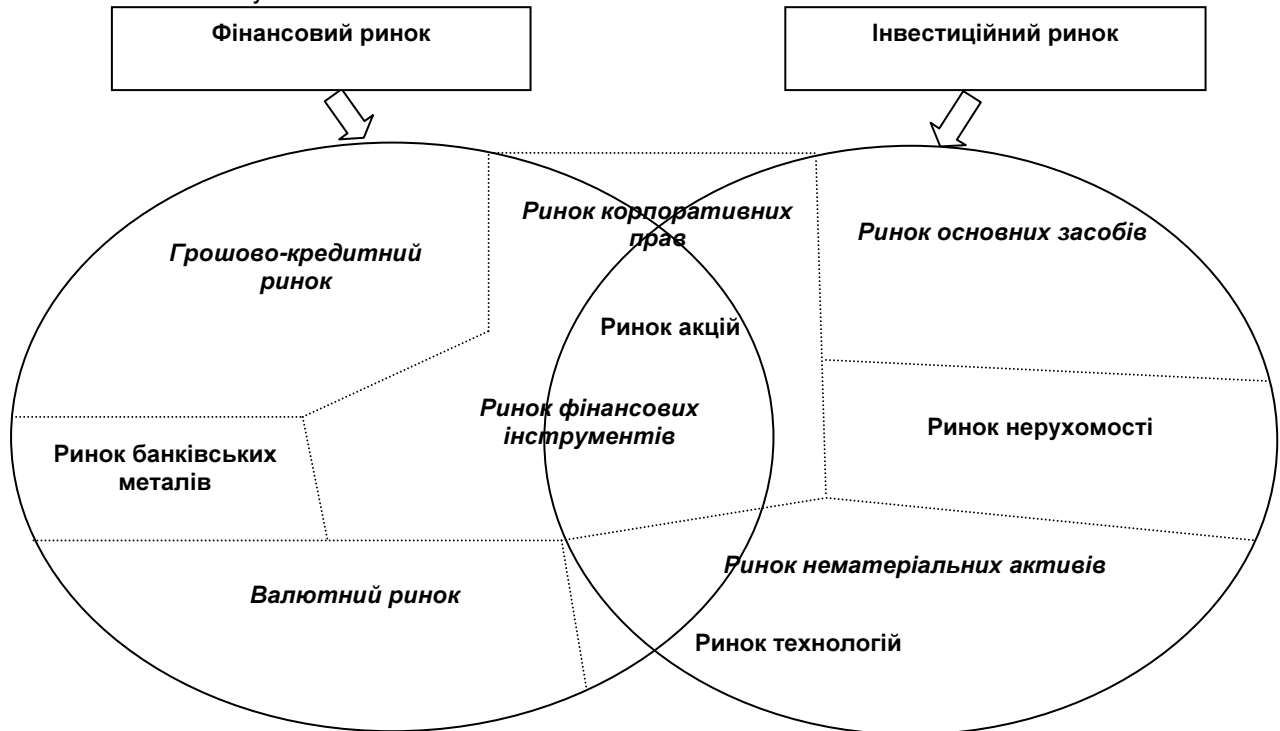

Рис.4. Зв'язок фінансового та інвестиційного ринків [13]

В.В. Корнєєв [20] приводить власне бачення інституційної структури фінансового ринку, виділяючи два відносно самостійних його сегменти – ринок інструментів боргу і власності, а також вказуючи на переплетення двох видів фінансових потоків – інвестиційного і кредитного. Ці два потоки мають спільну субстанційну основу – гроші чи грошові еквіваленти (документи) у вигляді цінних паперів і відмінну фінансову перспективу у відносинах між постачальниками і споживачами капіталу. Ліквідність ринку підтверджується здатністю негрошових активів на вимогу їх власників трансформуватися у гроші (рис. 5).

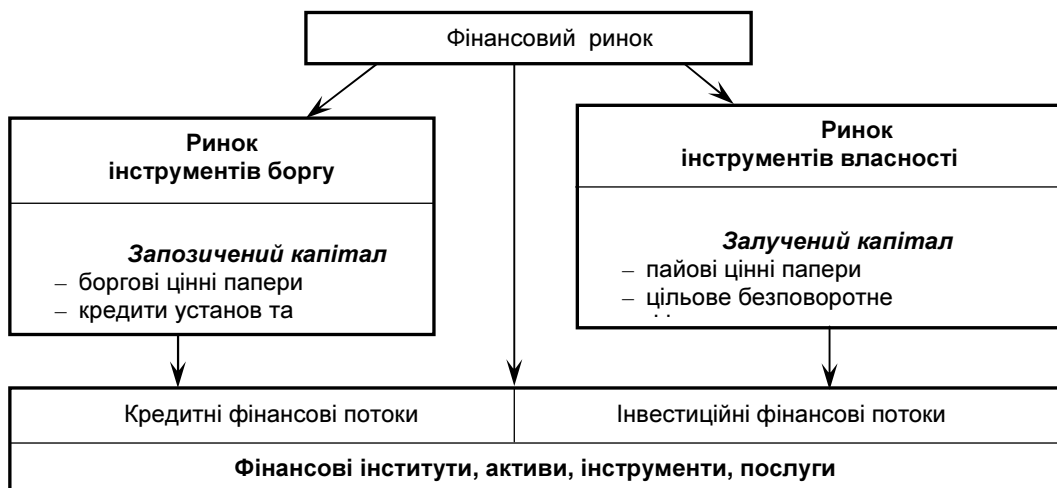

Рис. 5. Інституційна структура фінансового ринку [20]

Автор підкреслює альтернативність і одночасну взаємодоповнюваність інвестицій та кредитів як варіантів фінансування підприємницького розвитку. Таким чином, ці поняття є самостійними економічними категоріями, кожна з яких відображає різні фінансові відносини. Однак слід наголосити на тому, що чітке розділення фінансового середовища на два вказані ринкові утворення може бути ускладненим з огляду на притаманні деяким фінансовим активам ознаки як інструментів власності, так і інструментів боргу. Зокрема, до таких належать привілейовані акції, конвертовані облігації, форвардні і ф'ючерсні деривативи [20].

На основі проведеного дослідження зазначимо ключові критерії виокремлення інвестиційного ринку та на їх основі виділимо у структурі фінансового ринку ті сегменти, які характеризуються інвестиційною природою своєї діяльності. Отже, такими концептуальними положеннями, на нашу думку, є наступні:

- оборотність (обіговість) фінансових активів на фондовому ринку (наприклад, облігація, яка номінально засвідчує лише відносини позики, реально є інструментом, що може активно продаватися на торгових майданчиках як національного, так і міжнародного рівня. В цьому аспекті дозволимо собі не погодитись з віднесенням у роботі [20] до суто кредитних потоків всіх боргових інструментів);
- набуття прав власності на придбані інвестором активи, що надає йому можливість вільно розпоряджатися ними (в тому числі корпоративні права у формі акцій);
- ігнорування часової характеристики (терміну дії) фінансового інструменту. Іншими словами, інвестиція не завжди є об'єктом довгострокових вкладень;
- необов'язковість отримання інвестором прибутку (доходу), на відміну від кредитних відносин, де вказана умова є істотною.

Використовуючи наведені припущення, деталізуємо сегменти фінансового ринку, які складають ядро вітчизняного інвестиційного ринку відповідно. Структуризація, на нашу думку, має проводитися за критерієм типу фінансових активів, які використовуються на тому чи іншому ринку. Отже, до таких ринків належать наступні: фондовий ринок; кредитний ринок (за винятком боргових зобов'язань та прав вимоги боргу, не віднесених до цінних паперів), в тому числі ринок гібридних інструментів; валютний ринок; ринок дорогоцінних металів.

Висновки з даного дослідження. Подальша модернізація структури вітчизняного фінансового ринку має відбуватися у напрямку поступового переходу до моделі інвестиційного ринку розвинених країн світу, заснованої на домінуванні фінансових інструментів забезпечення трансформації капіталу. Така структура, підтверджена на законодавчому рівні, сприятиме активізації інвестування в реальний сектор економіки, оскільки передбачатиме створення максимально стандартизованого, прозорого і зрозумілого середовища розгортання інвестиційних потоків як національними, так і зарубіжними інвесторами.

Література

1. Котуков А. А. Методологические основы исследования экономической сущности инвестиционного рынка и его структуры [Текст] / А. А. Котуков // Вестник ВГУ, Серия: экономика и управление. – 2005. – №2.
2. Ванхорн Дж. Основы финансового менеджмента, 12-е издание: Пер. с англ. [Текст] / Дж. Ванхорн, Дж. Вахович. – М.: ООО "И.Д. Вильямс", 2008. — 1232 с.
3. Гитман Л. Дж. Основы инвестирования [Текст] / Лоренс Дж. Гитман, Майкл Д. Джонк. – М.: Дело. – 1997. – 1008 с.
4. Маковецкий М. Ю. Инвестиционный процесс и роль в нем рынка ценных бумаг : диссертация ... кандидата экономических наук : 08.00.01[Электронный ресурс] / М. Ю. Маковецкий. – Омск, 2001. – Электронная библиотека диссертаций. – Режим доступа: <http://diss.rsl.ru/?menu=disscatalog/>.
5. Карпінський Б. А. Фінансова система: Навчальний посібник [Текст] / Б. А. Карпінський, О. В. Герасименко – К.: Центр навчальної літератури, 2003. – 184 с.
6. Еш С. Фінансовий ринок: навчальний посібник [Текст] / С. Еш. Мін-во освіти і науки України, Нац. ун-т харчових технологій. – К.: ЦУЛ, 2009. – 528 с. – ISBN 978-966-364-880-4.
7. Миллер Р. Л. Современные деньги и банковское дело [Текст] / Р. Л. Миллер, Д. Д. Ван-Хуз – М.: ИНФРА-М, 2000. – 856 с.
8. Фабоцци Ф. Управление инвестициями: пер. с англ. [Текст] / Ф. Фабоцци. – М.: Инфра-М, 2000. – 932 с. – (Университетский учебник). – ISBN 5-86225-864-7.
9. Шелудько В. М. Фінансовий ринок: Підручник [Текст] / В.М. Шелудько. – 2-ге вид., стер. – К.: Знання, 2008. – 535 с.
10. Коваленко Ю. М. Фінансові інструменти в сучасному вимірі [Текст] / Ю. М. Коваленко // Науковий вісник Національного університету ДПС України (економіка, право). – 2010. – №2. – С. 84-90.

11. Буднік М. М. Фінансовий ринок : навчальний посібник [Текст] / М. М. Буднік, Л. С. Мартюшева, Н. В. Сабліна ; Мін-во освіти і науки України, Харківський нац. економ. ун-т. – К.: ЦУЛ. – 2009. – 334 с. – ISBN 978-966-364-785-2.
12. Школьник І. О. Стратегія розвитку фінансового ринку України. Дис... д-ра екон. наук: 08.00.08 [Текст] / І. О. Школьник. – ДВНЗ Українська академія банківської справи Національного банку України. – Суми, 2008. – 440 с.
13. Москвін С. Інвестиційний ринок України: передумови та проблеми формування у контексті світової фінансової кризи [Текст] / С. Москвін // Фінансовий ринок України. – 2009. – № 3. – С. 8-13.
14. Бланк І. А. Основи інвестиційного менеджмента [Текст] / І. А. Бланк – К.: Ельга-Н, Ника-Центр, 2001. – Т.1, №7. – 563 с.
15. Васильєва Т. А. Діяльність банківських установ на ринку інноваційного інвестування: методологічні засади : дис. ... доктора економ. наук : спец. 08. 00. 08 – гроші, фінанси і кредит [Текст] / Т. А. Васильєва; ДВНЗ «УАБС НБУ». – Суми. – 2008. – 504 с.
16. Данилова Т. Н. Инвестиционный рынок и его место в структуре финансового рынка (институциональный подход) [Текст] / Т. Н. Данилова // Финансы и кредит. – 2002. – № 8. – С. 10-25.
17. Конституція України [Електронний ресурс] – Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi>.
18. Закон України «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг». [Електронний ресурс]. – Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi>.
19. Закон України «Про інвестиційну діяльність». [Електронний ресурс]. – Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi>.
20. Корнеєв В. В. Управління кредитними та інвестиційними потоками капіталу [Текст] / В. В. Корнеєв / дис... д-ра екон. наук: 08.04.01.

УДК 338.24.021.8

Гречко А.В.,
к.е.н., старший викладач кафедри економіки і підприємництва
Поліщук С.В.,
здобувач, ст. викладач кафедри економіки і підприємництва
Національний технічний університет України «КПІ»

ПОДАТКОВИЙ АСПЕКТ РЕГУЛЯТОРНОГО ВПЛИВУ ДЕРЖАВИ НА ЕКОНОМІЧНЕ ЗРОСТАННЯ

Постановка проблеми. Економічне зростання є однією з найбільш важливих та суперечливих категорій в сучасній економічній науці, яка постійно знаходиться в центрі уваги провідних теоретиків і практиків, що досліджують дану сферу. Саме темпи економічного зростання, його чинники та характер визначають динаміку економічного розвитку країни, її місце на світовій арені та майбутні перспективи. Таким чином, більшість вчених-економістів, аналізуючи досвід розвинутих країн, підкреслюють, що головна запорука розвитку країни – це економічне зростання, але не тільки його темпи, а й якісні параметри [1; 2; 3].

На сьогоднішній день в розвинених країнах при регулюванні економічного зростання значна увага приділяється важелям фіскальної політики. На загальнодержавному та місцевому рівнях запроваджуються заходи, спрямовані на підтримку розвитку економічних процесів. В той же час для економіки України характерним є ряд проблем, пов'язаних з функціонуванням податкових механізмів. Така ситуація зумовлена нестабільністю законодавства, низькою ефективністю адміністрування податків, високим рівнем тіньової економіки та відсутністю в податковій політиці реальних, економічно-обґрунтованих механізмів, спрямованих на узгодження інтересів бізнесу і держави. З огляду на це, комплексне дослідження сучасної податкової системи України в аспекті її впливу на економічне зростання є досить актуальним.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Покращення якісних та кількісних параметрів економічного зростання, можливість державного регуляторного впливу на його динаміку досить глибоко висвітлюється у працях таких провідних економістів як: Пол А. Семюелсон, Вільям Д. Норгауз, Р. Дорнбуш, С. Фішер, М. Фрідман, Ф. Модільяні, Р. Солоу, Д. Тобін, А. Пігу, А. Лаффер.